

Конспект лекції №8

ІТ-ризика та їх зв'язок з бізнес-ризиками

У сьогоднішній час впевнено можна стверджувати, що ми живемо у столітті, де технології формують майбутнє. Кожен, хто залучений у сфері бізнесу в реальному часі, знає, наскільки важливими стали технології для бізнесу. На початкових етапах бізнес у повній мірі залежав від робочої сили, проте з розвитком технологій бізнес прагне розвиватися разом з ними. Незалежно від напрямку бізнесу, технології важливі для його ефективності та успіху. Оскільки, технології мають невід'ємне значення у бізнесі, то до бізнес-ризиків відносять ІТ-ризиками.

Усі види сучасної техніки мають як і позитивні так і негативні для суспільства наслідки, та у свою чергу містять у собі екологічні, технологічні та соціальні ризики. Ризик – це потенційна можливість отримати в умовах усвідомлюваної і майбутньої невизначеності заздалегідь невідомий результат негативного характеру.

В науковій літературі зазначається, що інформаційна невизначеність (відсутність інформації про можливих станах системи, про зовнішнє середовище і т. п.) є середовищем появи ризику. Проблеми розробки та функціонування програмно-математичного забезпечення в принципі відрізняються від більшості технічних проблем. Основний фактор ризику пов'язаний з тим, що існують фундаментальні причини, в силу яких програмне забезпечення не можна зробити настільки надійним, щоб можна було не сумніватися в тому, що не виникне нештатна ситуації і несанкціонована робота систем. При цьому ризики зростають з ростом масштабів і складності системотехнічних комплексів.

Розглядаючи підприємницькі ризики, можна стверджувати, що немає єдиного погляду на ризики і на їх співвідношення (чи тотожність) з бізнес-ризиками.

Поділяючи ризики на рівні підприємства чи корпорації на ринкові, ділові (бізнес-ризиками), операційні та кредитні, здійснюється велика помилка в класифікації, а саме, відбувається штучне звуження сфери бізнес-ризиків, до яких віднесено лише ті ризики, які безпосередньо пов'язані з діловими операціями компанії на її ринках постачання та збуту.

Враховуючи вище сказане, варто зазначити, що поняття бізнес-ризика є набагато ширшим. Воно тісно пов'язане з імовірністю неотримання підприємством очікуваного фінансового результату внаслідок впливу численних зовнішніх і внутрішніх факторів. Його відмінність від підприємницького ризику полягає у тому, що останній, окрім ризиків бізнесу, охоплює також ризики його власників (акціонерів, учасників, пайовиків). З погляду оцінки та контролю бізнес-ризиків, одним із головних чинників є якісна природа ризиків, які досліджуються.

В процесі дослідження бізнес-ризиків науковцями розглядаються три категорії для ризик-менеджменту (рис. 5.12):

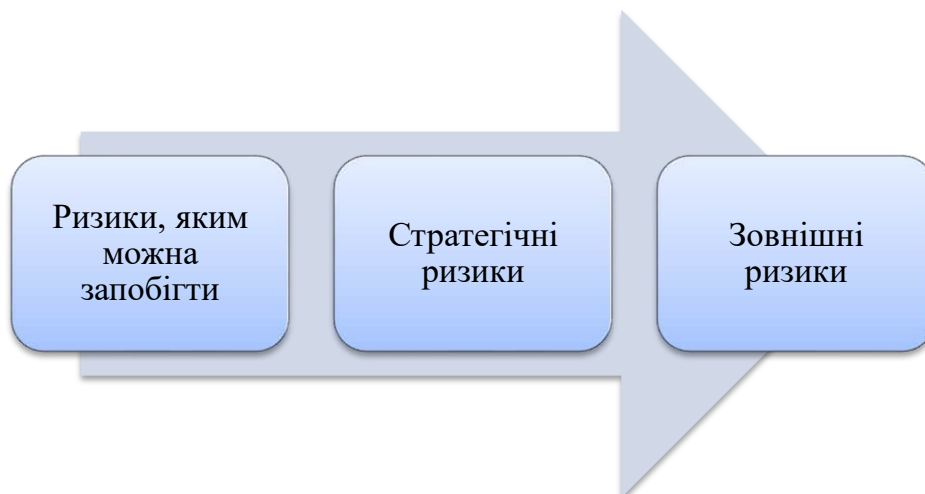

Рис. 5.12. Категорії для ризик-менеджменту

Успіх у світі бізнесу залежить від правильності та обґрунтованості обраної стратегії господарської, інвестиційної та фінансової діяльності, а також від володіння інформацією про ризики, які загрожують бізнесу (рис. 5.13).

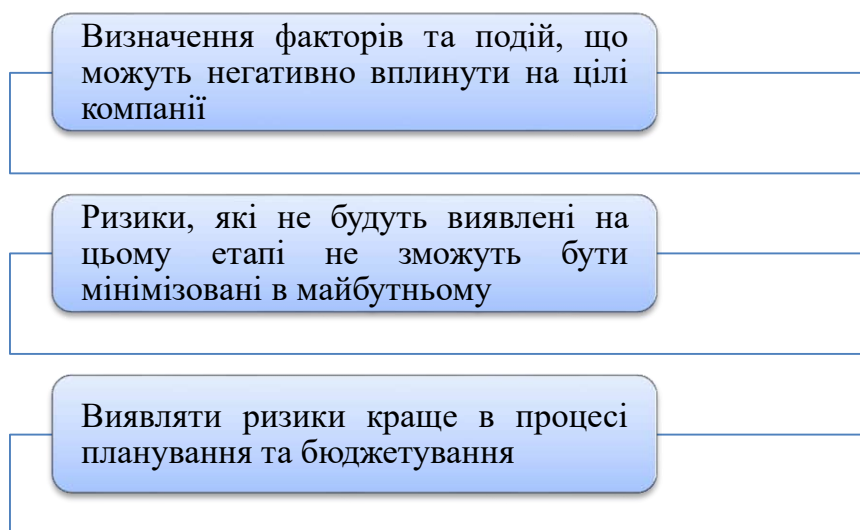

Рис. 5.13. Запобігання бізнес-ризикам

Аналіз статистики, спілкування зі спеціалістами, моніторинг галузевих звітів та публікацій, а також активна участь в обговоренні на форумах, забезпечують дослідникам визначення ризику.

Щоб вижити в умовах ринкових відносин, потрібно вирішуватися на впровадження технічних нововведень і на сміливі нетривіальні дії, а це підсилює ризик. Для будь-якого бізнесу важливим є не уникнення ризику взагалі (це практично неможливо), а вивчення, передбачення, оцінка та управління ризиками з метою їх мінімізації, а при можливості і звернення їх в позитивний фактор у вигляді отримання додаткового доходу.

Бізнес-ризик викликаються впливом різних факторів, пов'язаних як з внутрішніми процесами компанії, так і з зовнішніми макроекономічними, регіональними, галузевими аспектами. До найбільш важливим зовнішніх факторів належать: інфляція (значний і нерівномірний зростання цін як на сировину, матеріали, паливо, енергоносії, комплектуючі вироби, транспортні та інші послуги, так і на продукцію і послуги підприємства); зміна банківських процентних ставок і умов кредитування, податкових ставок і митних зборів; зміни у відносинах власності і оренди, в трудовому законодавстві і ін.

Якщо розглядати ризик зі сторони бізнесу то це – ризик можливості неадекватного прибутку або навіть збитків, пов'язаних з невизначеністю такої як конкуренція, зміна смаку та попиту клієнтів, вартість введення, зміна урядової політики тощо. Діловий ризик виникає внаслідок конкуренції, кон'юнктури ринку, асортименту товарів тощо. Двома основними факторами, що призводять до бізнес-ризиків, є:

1. Внутрішній ризик – ризик, який виникає внаслідок подій, які відбуваються в організації. Ці ризики є контрольованими. Вони виникають через такі фактори, як страйки, зупинки роботи профспілки, аварії на заводі, недбалість працівників, збій машин, технологічна застарілість, пошкодження товару, спалах пожежі тощо.
2. Зовнішній ризик – ризик, що виникає внаслідок зовнішніх подій для фірми, і тому він не піддається контролю. Він може виникнути через коливання цін, зміни смаку клієнтів, урядових норм, обставини непереборної сили тощо.

Розглядаючи і вивчаючи бізнес-процеси, структуру бізнес-ризиків можна подати наступним чином (рис. 5.14).

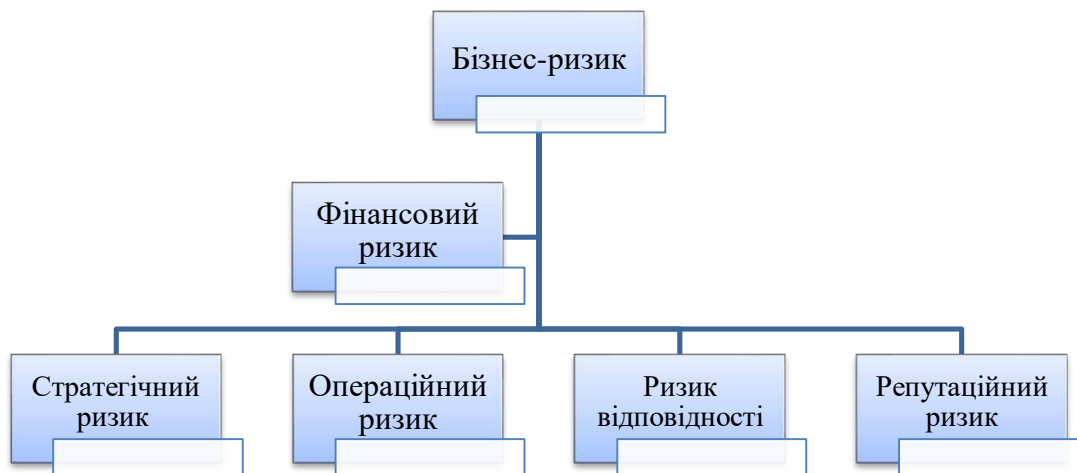

Рис. 5.14. Види бізнес-ризиків

Інформаційно-технологічний прогрес останніх десятиліть справив значний вплив на всі сфери життя, в тому числі інформаційні технології – ІТ – значно збільшили можливості ведення бізнесу.

Укладач: _____ Васьків О. М., ст. викладач
(підпис) (ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)